

Jade Chang

De Wangs vs. de wereld

Uit het Engels vertaald door Miebeth van Horn

SIGNATUUR

2017

Bel-Air, Californië

Charles Wang was kwaad op Amerika.

Of liever gezegd, Charles Wang was kwaad op de geschiedenis.

Als die dood en verderf zaaiende Japanners China nooit waren binnengevallen, als een miljoen (een miljard) misleide studenten en horigen niet die kalende academicus hadden aanbeden die Russische gekken napraatte en zijn beloften niet kon waarmaken, zou Charles hier niet in zijn beminde huis in Bel-Air door het raam staan staren, met in zijn hand een aspirine, wachtend op dat stelletje berekenende klootzakken van de bank (de bank die ooit op zijn knieën van nep-Italiaans marmer was gezakt en zijn achterste had gekust) dat zijn leven zou komen onteigenen.

Zonder de geschiedenis zou hij hier niet eens staan.

Dan zou hij dáár zijn en van zijn onbekende geboorterecht leven op de voorouderlijke hectaren van zijn familie, een in de watten gelegde prins in zijden kledij die stoute, slimme gedichten schreef, de dienstmeisjes plaagde, tienden van zijn pachtboeren inde, en hen dankbaar stemde door hun armoedige gezinnetjes net genoeg graan te gunnen om nog meer hongerige baby's voort te brengen.

In plaats daarvan viel de wereld die van hem had moeten zijn uiteen, en de grote buik van Azië rommelde en borrelde van een verderfelijke buitenlandse darmstoornis waardoor hij was uitgespuwd en op die tropische grap Taiwan was beland en vervolgens, toen hij daar net van was gekomen, helemaal over de Stille Oceaan werd uitgekotst op dit hier, dit groene land zonder gezicht en vol inhalige nieuwkomers, samen met landgenoten waar hij geen aanspraak op maakte: de arme, ongeletterde, aan hun bal-

len krabbende halve mannen uit Kanton en Fujian, die van niets verhevener droomden dan een koksschort en een potje neuken in de steeg tegen de achterdeur.

Hè, hij moest niet zo vulgair doen.

Charles Wang hoorde niet eens op de hoogte te zijn van de dingen die op vloeren van aangestampte aarde en onder vlekkerige lakens plaatsvonden. Eeuwen illustere voorouders, stuk voor stuk geleerden, staatslieden en herenboeren, hadden hem voorbestemd voor geurige theeblaadjes die zich ontplooiden in fris bronwater, voor kalligrafeerpenselen van de haren van witte wolven gedoopt in zwarte hertenlijminkt, voor luchtige kanspulletjes met echte vrienden.

En niet dit. Nee, niet dit. Geen inferieure pekingeend voor hem, geconsumeerd naast een tafel vol zogenaamde rappers en hun kleine, gezette Filipino-vriendinnetjes met hun gekleurde contactlezen bij Mr Chow. Geen volgepakte vernissages waar hij door de halsopening van zijn papierdunne kasjmier trui zweette en naar een doormidden gezaagd dier stond te staren dat in formaldehyde rondreef en waarvan de ingewanden niet eens zo beleefd waren te lekken; voor hem geen blanke vrouwen met zilveren eetstokjes in hun haar, die naar hem glimlachten om zijn goedkeuring te krijgen. Helemaal niets in zijn lange familiegeschiedenis had hem voorbereid op de westerse adoratie van de dalai lama en popsterren met gebedskralen van jade rond hun hals, en iedereen die die verdomde *boba chai* aan het drinken was.

Hij hoorde hier helemaal niet te zijn. Hij had zelfs niet één ongebonden voet in de Nieuwe Wereld moeten zetten. Daar was geen twijfel over mogelijk. De geschiedenis was ermee begonnen om Charles Wang te pakken te nemen, en Amerika had de klus afgemaakt.

Amerika was nog het ergst, omdat Amerika, dat wispelturige kreng, ooit van Charles Wang had gehouden.

Dat land had hem dit huis gegeven, een prachtig achttiende-eeuws landhuis dat ooit van een tweederangs sterretje van MGM

was geweest dat getrouwd was met een advocaat bij de studio die pas echt goed geld verdiende door vuurwapens te vervoeren voor Mickey Cohen. Dat was in elk geval wat Charles zijn gasten vertelde wanneer hij hun een rondleiding gaf door het huis, en hen wees op de verborgen kruipruimte in de wijnkelder en het kogelgat in het ruitvormige raam in de woonkamer. 'Italianen kunnen niet tippen aan joodse gangsters,' zei hij dan, en hij streefde even de mezoëza die hij tegen de deurpost had laten hangen. 'Geen hel in het Oude Testament.'

Dan nam hij zijn gasten mee naar buiten, langs de symmetrische rijen in vorm gesnoeide struiken en de keurige slingers madame Louise Lévêque-rozen, tot hij de groep kon opstellen voor een buigende tuinjockey wiens grijnzende zwarte gezicht uit fijngevoeligheid in glanzend roze was overgeschilderd. Dan wees hij er met een opgetrokken wenkbrauw naar en vertelde hij dat de man die dit had ontworpen, dit pand dat was voorbestemd om het landhuis van de familie Wang te worden, Paul Williams was geweest, de eerste zwarte architect van de stad. De man had het huis van Frank Sinatra gebouwd, en dat belachelijke restaurant op de luchthaven van L.A. dat eruitzag alsof het rechtstreeks uit *The Jetsons* kwam: sterren en ruimteschepen, en een kasteel voor Charles Wang.

Martha Stewart was uit haar dak gegaan over dit huis. Ze had het een parel genoemd en had een bleke, capabele hand gelegd op de mouw van Charles Wangs marineblauwe blazer van zomerzijde met gepoetste koperen knopen, een blazer die was gemaakt door zijn kleermaker, die een suite aanhield op het schiereiland Hongkong en die ook Wang heette, al was hij godzijdank geen familie. Martha Stewart had zijn mouw vastgegrepen en hem vol oprechtheid in de ogen geschouwd toen ze dweperig zei: 'Het is heel belangrijk, Charles, het is essentieel dat we de sfeer van dit soort huizen in stand houden.'

In werkelijkheid was het Amerika dat hem zijn drie kinderen had geschonken, die oneindig beminnenswaardig waren, ook al hadden ze nooit geleerd om ook maar één accentloos woord Manda-

rijn te spreken en woonden ze ieder onder hun eigen dak, waarmee ze hem zelfs de karige waardigheid ontzegden om hoofd te zijn van een volledig huis. Zijn eerste vrouw had daar een rol in gespeeld, maar hij was degene die naar Amerika was gereisd en haar had opgeëist, hij was degene die op zijn knieën was gezakt bij de openbaring van elke zwangerschap, degene die naast het ziekenhuisbed had gezeten om de geboorte aan te moedigen van ieder volmaakt kind dat als een krijger de wereld in kwam wandelen.

Jawel, ooit had Amerika van hem gehouden. Dat had hem de ballen gegeven om het grauwe fabriekje van zijn vader, een gevalletje met drie schoorsteenpijpen aan de rand van Taipei dat ureum leverde aan kunstmestfabrikanten om te bouwen tot een cosmetica-imperium. Ureum. Zijn vader handelde in pies. Niet eens echte pies, maar kunstpies. Neppies. Een stikstofhoudende ammoniavervanger die kon worden gemaakt uit inerte stoffen en vervolgens uit pr-overwegingen werd opgepoetst en *carbamide* werd genoemd, maar dat maakte de pies hooguit iets minder vreselijk pieserig.

Het besef dat zijn statige, trotse vader met de lichte loens van een geleerde en zijn stevig dichtgeknoopte doorgestikte vesten de overgang had gemaakt van het beheren van hectaren vruchtbare Chinese landbouwgrond naar het beheer van een piesfabriek op het eiland Taiwan, dat was zo'n reusachtige krenking dat niemand het er ooit over mocht hebben.

De vader van Charles had gewild dat hij aan de Nationale Universiteit van Taiwan was blijven studeren om later staatsman te worden in het nieuwe Taiwan, een jongeman in een westers pak die het erfgoed van Sun Yat-sen hoog zou houden, maar Charles maakte zijn studie niet af, want hij dacht dat hij het oude leven van zijn familie kon terugverdienen. Een legertje uitzwaaiers, die hij geen van allen zou terugzien, bracht hem naar het vliegtuig met twee geluksrollen, een geplette *lei* van orchideeën, en een lijst Amerikaanse kunstmestfabrikanten die wellicht zaten te wachten op goedkoop ureum.

Charles had de halve vlucht op het toilet opgesloten gezeten om

een afscheidsfeestmaal uit te kotsen van vogelnestjessoep en vet varkensvlees in een wriemelende massa zeekomkommers. Toen hij geen seconde langer tegen zijn eigen kleurloze gezicht kon aankijken pakte hij een miniatuurstukje zeep dat in waspapier was verpakt en las het opschrift om zijn Engels te oefenen. Het was een mooi klein pakketje, geurend naar lelies, en bedrukt met purperen bloemen. ‘Vochtinbrengend’, werd aan de voorkant beloofd; ‘Zo’n zachte huid, dat moet wel Glow zijn.’ En aan de achterkant stond een overvolle lijst ingrediënten waar Charles erg van opkeek. Dit was voor de tijd dat er in Taiwan ook maar iets van een etiket moest worden voorzien, voordat er sprake was van zoiets als een niet om te kopen gemeentelijke gezondheidsdienst die beweringen natrok zoals dat een pakje gedroogde dadels iets anders bevatte dan, laten we zeggen: ‘Uiterst verse dadels die onder de gezonde, gouden zon zijn gedroogd’.

Daar stond Charles te kokhalzen en heen en weer te zwaaien op zijn gepoetste, handgemaakte schoenen, scheel naar het stuk zeep te staren en te proberen de piepkleine lettertjes te ontcijferen. Zoeteamandelolie, natriumstearaat, *Simmondsia chinensis*, gehydroliseerde graanproteïnen, en toen zag hij het ineens staan: UREUM. Hydroxyethylureum, tussen sheaboter en sodium cocoyl isethionaat.

Ureum.

Ureum op een mooie, Amerikaanse zeepverpakking.

Charles kwam overeind, gooide koud water tegen zijn gezicht en liep terug naar zijn plaats, met in zijn hand het miniatuurstukje zeep. Hij trok zijn grijsgeruite jasje uit het kastje boven zijn hoofd, haalde daar de lijst kunstmestfabrikanten uit tevoorschijn en schoof die in de stoelzak, achter de gekreukelde kotszak. Toen Charles het vliegtuig verliet bleven ook de rollen en de stinkende lei achter. Hij stopte het zeepje in de zak van zijn overhemd, gooide zijn jasje over zijn schouder en slikte het laatste spoortje gal weg. Charles Wang zou zoetgeurend Amerika in komen. Dat

wist hij zeker. ‘Van shit naar Shinola,’ zei hij hardop tegen zichzelf, een van zijn favoriete citaten uit een Amerikaanse film.

En dat had hij gedaan.

Hij had shit omgezet in 200 miljoen dollar aan Shinola. Had van zichzelf een cosmeticakoning gemaakt, met acht fabrieken in Los Angeles, fabrieken waaraan hij eerst ureum had geleverd, maar die hij later in bezit had gekregen, en stuk voor stuk leverden ze een glanzende, naar de regenboog geurende zee van crèmes, poeders, lippenstiften en mascara’s op.

In het begin had hij ze alle acht apart gerund, en stuurde hij klanten van de ene naar de verholde omhelzing van de andere, zodra ze begonnen te klagen over zijn aanhoudend stijgende prijzen. Ze werden weer aan de haak geslagen (‘Speciaal aanbod. Speciaal voor u mijn prijzen zijn zo laag.’), om er vervolgens achter te komen dat de rekeningen opnieuw op geheimzinnige wijze werden opgedreven, weliswaar maar een klein beetje, maar net genoeg om ongemakkelijk te worden. Toen eenmaal duidelijk was dat vrouwen bereid waren twintig, vijftientwintig, dertig dollar te betalen voor een lippenstift, werd dat soort achterbaks gedoe overbodig, en waren er talloze hotelketens die hun shampoo van een merk wilden voorzien en make-up artists die hun eigen make-uplijn wilden lanceren.

Een van hen, een piepklein Japans meisje dat de wereld bezag met animeogen, kwam naar hem toe met lege zakken en een lijst beroemde cliënten. Hij leverde haar op de pof de eerste bestellingen KoKo, een collectie woest gekleurde oogschaduw in ronde witte doosjes met haar gezicht omgeven door een volmaakt bobkapsel op de voorkant afgedrukt, en de fuchsiakleurige, monarchvlindergele, en elektrisch blauwe poeders starend door de twee doorzichtige gaten die in haar afgedrukte irissen waren uitgesneden. De make-uplijn sloeg meteen aan, van de catwalks en de tijdschriften naar de make-uptoonbanken van warenhuizen en vandaar in de klamme suède diepten van miljoenen tienertasjes. En op de een of andere manier werd Charles gezien als een visionair, iemand die risico’s nam, een onlosmakelijk onderdeel van een nieuwe generatie zakelijke talenten die miljoenen verdien-

den aan het massale afstemmen op de smaak van de klant, de rol van de tussenpersoon opsieren, en het verkoopbaar maken van het talent van een ander.

Jawel, Amerika was dol op hem. Amerika was eerlijk genoeg tegen hem om chemische pies op een lijst te zetten met mooie ingrediënten; Amerika zag dat het mooie van het monsterlijke was gemaakt.

Make-up was Amerikaans en Charles begreep make-up. Het was kunstgreep en oprechtheid. Het was wetenschap en psychologie, en het was mode; maar bovenal draaide het om je rijk voelen. Niet in geld, maar in weelde. De eindeloze mogelijkheden en de knusse zekerheid ervan. De stralende Egeïsche blauwen, gladde, vochtige roden en overdadige zwarten, de zware verpakking, met zijn bevredigende gladde scharnieren en stevige sluiting.

De kunstgreep is de ware oprechtheid, dacht Charles. Je verlangen om te veranderen opbiechten, bereid zijn ergens naar te streven, dat waren zaken die zinvol waren. De ware vervalsers waren degenen die dat soort oprechte impulsen ontkenden. Het academisch geschoolde kattenvrouwtje dat haar haar liet pluizen en geen pogingen deed om haar acnelittekens te verdoezelen was het geniepigste soort leugenaar, dat net deed alsof het haar allemaal koud liet terwijl het niet anders kon dan dat ze diep in haar hart wel mooi wilde zijn. Iedereen moest wel mooi willen zijn. Dat dikke meisje dat niet eens haar harige rupsen van wenkbrauwen epileerde? Als het leven een sprookje was zou haar wipneus net zo lang worden als de omvang van haar onbelemmerde taille. En gedurende enige tijd, een lange, lucratieve tijd, waren die beste Amerikanen het met hem eens geweest.

Rond de millenniumwisseling was hij al rijk. Waarschijnlijk rijk genoeg om al het land in China terug te kopen dat verloren was gegaan, het land dat zijn vader voor zijn dood nooit meer had beroerd. Het maakte niet uit dat de communisten het nooit goed hadden gevonden dat het privébezit werd. Het eenvoudige feit dat hij het zich kon veroorloven was mooi genoeg. Hij zou niet

eens iets hebben gedaan met die braakliggende hectaren, alleen de eigendomsakte in zijn zak hebben gestoken, de buigingen van zijn pachters in ontvangst genomen, en vervolgens zijn chauffeur naar Suzhou laten rijden, waar naar men zei de vrouwen zo mooi waren dat het niet uitmaakte dat ze ook brutaal en ongehoorzaam waren.

Maar eigenlijk had Charles Wang het te veel naar zijn zin in Amerika om zijn gedachten te laten gaan over het stukje China dat van hem had kunnen zijn.

Nog maar vier jaar tevoren had hij de boeg van zijn sexy speedbootje laten beschilderen met 102 liter Suicide Blonde, zijn best verkopende nagellakkleur, een volmaakt rood met een zweem blauw die des te beter de lijst van mahonie en de schelwit leren zittingen deed uitkomen. Zodra de verf droog was scheurde de boot weg uit Marina del Rey naar Costa Careyes, met een smakelijke lading modellen voor de fotosessie van een advertentiecampagne, vier dagen van 's ochtends tot middernacht die Charles zich vooral herinnerde als een parade van jong vlees in een scala aan bruin en roze, af en toe onderbroken door irrelevante flitsen felgekleurd neopreen.

Nu was de boot weg. Een of andere afgunstige, benepen ambtenaar met een klembord had waarschijnlijk de ingang van zijn ligplaats vol aankondigingen geplakt of een lelijk sleepbootje het dok in gemanoeuvreerd om zijn arme Dragon Lady weg te slepen (wat had Charles gelachen toen de administrateur van de jachthaven hem had gevraagd of hij wel wist dat dat een racistische term was) en haar rillend in een kil magazijn achter te laten.

Hij had zich nooit door Amerika moeten laten inpakken.

Zodra die opgewekte gitaar spelende christelijke missionaris die hem Engels leerde bij het opschrijven van Charles' achternaam die als W-A-N-G had gespeld, had hij het moeten weten.

Hij had mijlenver uit de buurt moeten blijven van een land dat zo'n onrecht kon begaan, dat kans zag zijn eigen keelklankerige wangedrocht van een taal, met zijn slordige klinkers en geniepige r, wereldwijd te verspreiden.

In het Chinees, in de mond van iedere spreker van het Chinees, was Wang een familienaam om trots op te zijn. Het betekende 'koning', en het bijbehorende karakter was simpel en krachtig. En het werd uitgesproken met een luie, langgerekte tweeklankachtige o die associaties opriep met een makkelijk leventje vol zomerpaleizen en vissen op zoete riviergarnalen vanaf rijkversierde galaboten. Maar één keer verhuizen naar Amerika en de trotse achternaam van Charles Wang veranderde in een nasale grap van een woord: één verhuizing en hij was van een koning in een pik veranderd.

Geen boot. Geen auto. Geen huis. Geen fabrieken. Geen modellen. Geen lippenstift. Geen KoKo. Geen land. Geen koninkrijk. Geen verleden. Geen vooruitzichten. Geen respect. Geen land. Geen land. Geen land.

Nu hij het landgoed in Amerika kwijt was, kon Charles alleen nog maar denken aan het land in China.

Het leven dat het zijne had moeten zijn.

China, waar de Wangs echt thuishoorden.

Niet Amerika. En al helemaal niet Taiwan.

Als ze in China zaten zouden zijn ondankbare kinderen niet over een heel continent zijn verspreid. Als ze in China zaten zou zijn ondankbare echtgenote slechts met aanbidding reageren op elk woord dat hij uitte. Charles wendde zich, opnieuw kwaad, van het raam af en keerde terug naar zijn lege bureau. Bijna lege bureau. In het midden lag, tot dwergafmetingen gereduceerd door de enorme vlakke mahonie, een zware, uit een vierkant blok kostbare jade gesneden tjap.

De meeste tjaps onderstreepten hun autoriteit met overdaad, een complete bloemrijke eretitel die de hele uitgesneden onderkant besloeg, maar op deze, die ooit van zijn grootvader was geweest, stond aan de onderkant slechts één enkel karakter uitgesneden.

王

Alleen de familienaam. Wang.

Ruim een eeuw geleden, toen het zegel werd gemaakt, was de onderkant nog crèmewit. Nu was hij vlekkerig rood van de vermiljoenpasta. Zijn grootvader had de tjap gebruikt in plaats van een handtekening op elk document dat hij moest goedkeuren, waaronder de eigendomsakten voor de stukken land die ooit hadden getuigd van de gestage groei van het familiebezit van de Wangs. Charles was blij dat zijn grootvader was gestorven voordat al het land verloren was gegaan, voordat China ten prooi was gevallen aan propaganda en leugens. De mannen in de familie Wang leefden niet altijd lang, maar ze leefden wel groots.

Het land dat de familie Wang had verankerd en verheven, het land dat hun een plek en een doel had gegeven, was weg. Maar Charles had nog steeds het zegel en de akten, alles waarmee hij kon bewijzen dat het land hem rechtens toekwam.

En in een paar koortsachtige uren zoeken op internet had hij verhalen, vage verhalen boven water gehaald over plaatselijke gemeenteraden ver van de centrale Partijkringen, die de zeggenschap overdroegen aan voormalige eigenaren of hun nakomelingen die na jaren heropvoedingskampen kans zagen opnieuw hun verlaten familiehuis te betrekken dat aan het verval was overgelaten, met complete vleugels die waren overgenomen door wilde varkens, omdat pachtboertjes die men zover had gekregen dat zij hun geschiedenis ontkenden nu eenmaal de poëzie en de grandeur van zulke huizen niet konden waarderen. Elk hoopgevend verhaal borg hij weg in een geheime kamer van zijn hart waar hij ze oppotte, terwijl hij een plan ontwikkelde. Hij zou ervoor zorgen dat zijn drie kinderen veilig waren, dat zijn geduchte en beminde tweede vrouw verzorgd achterbleef, dat zijn gezin samen onder één dak zou verblijven, en dat Charles Wang dan uiteindelijk het land in China zou gaan opeisen.

Hij gooide een aspirine in zijn mond, duwde dat nieuwe, vertrouwde gevoel weg van een tunnel, een donkere, bijna onvermijdelijke tunnel die op hem afkwam, en beet het tablet klein terwijl hij de telefoon oppakte.